

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2819/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 57. § (2) bekezdésével és 58. §-ával szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] A Dr. Pál-Szántó Ágnes ügyvéd által képviselt indítványozók (kiskorú gyermek és édesanyja) alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő.
- [2] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszuk szerinti kérelmük arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 57. § (2) bekezdése és 58. §-a alaptörvény-ellenességét, és azokat az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.
- [3] Az alkotmányjogi panasz a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) 11/A. § c) pontjának *cb)* alpontja alaptörvény-ellenességét is állítja, mindazonáltal az NM rendelet e rendelkezésének megsemmisítésére irányuló határozott kérelmet nem tartalmaz.
- [4] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ára való hivatkozás nélkül „támadott bírói döntések”-ként megjelölve kifogásolja a Kúria Kfv.I.37.542/2025/2. számú végzését, illetve a Miskolci Törvényszék 8.K.700.219/2025/15. számú ítéletét, de a bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló határozott kérelmet nem tartalmaz.
- [5] A fentiek figyelembe vételével az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt annak tartalma alapján az Eütv. 57. § (2) bekezdése és 58. §-a alaptörvény-ellenességének

megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványként értékelte, s ennek megfelelően vizsgálta.

- [6] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek a törvényszék által megállapított tényállása szerint a kiskorú indítványozó (alapügy I. rendű felperese) oktatási intézményének iskolaorvosa és védőnője 2024. november 15., majd 2024. december 2. napján közös jelzéssel élt a Vármegyei Kormányhivatal Járási Hivatalához (alapügy alperese) címezve, melyben bejelentették, hogy a kiskorú indítványozó szülei nem járultak hozzá a 6. osztályban kötelező MMR és dTap kampányoltásban a gyermek oltásához. A szülők, az alkotmányjogi panaszt indítványozóként jegyző édesanya (az alapügy II. rendű felperese) és az édesapa (az alapügyben I. rendű felperesi érdekelt) különváltan élnek, azonban a gyerekeket egyetértésben, közösen nevelik. A szülők mulasztása miatt, a jelzőrendszeri tagok bejelentésére tekintettel az alperes – hivatalból – védelembe vételi eljárást rendelt el, egyidejűleg elrendelte a környezettanulmány Család- és Gyermekjóléti Központ általi elkészítését. Vizsgálata eredményeként az esetmenedzser a kötelező védőoltások be nem adása mint kiemelt veszélyeztetésnek minősülő ok fennállására tekintettel a jogszabály szerint javasolta a kiskorú indítványozó védelembe vételének az elrendelését.
- [7] Az indítványozók 2024. december 5. napján a hivatalból indult védelembe vételi eljárás megszüntetése iránt kérelmet terjesztettek elő az alpereshez, az Eütv. 58. § (3) és (3a) bekezdése szerint a védőoltás alóli mentesítési eljárás kezdeményezésére hivatkozással, melyet az illetékes egészségügyi államigazgatási szervnél, a Vármegyei Kormányhivatal Járási Hivatala Népegészségügyi Osztályánál kezdeményeztek. A népegészségügyi osztály 2025. január 10. napján kelt végzéssel a mentesítési eljárást felfüggesztette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 48. § (1) bekezdés a) pontja szerint, a Miskolci Törvényszéken a gyermek házi orvosával, mint alperessel szemben 13.P.20.009/2025. számon jognyilatkozat pótlása jogcímén indult perre, mint a közigazgatási eljárás előkérdésére figyelemmel.
- [8] Az alperes a 2025. január 27. napján meghozott határozatával elrendelte a kiskorú indítványozó védelembe vételét. Kötelezte a szülőket arra, hogy a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival működjenek együtt, valamint tartsák be az esetmenedzser és a családsegítő munkatárs tanácsait. Kötelezte a szülőket a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése érdekében felelősségteljes szülői magatartás tanúsítására, ezt meghaladóan bármilyen változás hatóság felé történő bejelentésére. Kötelezte a szülőket a gyermekük védőoltásának az elmaradása tekintetében a szükséges orvosi igazolás beszerzésére, annak a mentességet engedélyező hatóság részére történő benyújtására, ellenkező esetben a védőoltás beadása iránti intézkedés megtételére. Döntését a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 68. § (1)

bekezdésére, 5. § *n*) pontjára, 17. § (4d) bekezdés *c*) pontjára, az NM rendelet 11/A. § *c*) pontjának *cb*) alpontjára alapította.

- [9] Az indítványozók a védelembé vétel tárgyában hozott alperesi határozattal szemben közigazgatási jogvitát kezdeményeztek. Keresetlevelükben „kérték a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 38. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján a határozat megsemmisítését, másodlagosan a hatályon kívül helyezését, harmadlagosan a hatályon kívül helyezését és alperes új eljárásra kötelezését, negyedlegesen a Kp. 38. § (1) bekezdés *f*) pontja szerint annak a megállapítását, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperesnek az Alaptörvény II. cikkében rögzített élethez fűződő jogát azzal, hogy őt védelembé vette és ezzel egy potenciálisan halálos orvosi beavatkozásra kényszerítette, zsarolással.” Az indítványozók jogi érvelésének lényege szerint „az oltás elmaradása nem súlyos elhanyagolás, ha mentesítési eljárás van folyamatban, mint jelen esetben is. Az oltásmegtagadás ezért – épp a mentesítési eljárás miatt – fogalmilag kizárt. Mindebből következően az alperes határozata sérti a Gyvt. 17. § (4d) bekezdésének *c*) pontját, az NM rendelet 11/A. § *c*) pont *cb*) alpontját. Tekintettel arra, hogy csak az oltás megtagadása tekinthető kiemelt megtagadási oknak, ám az oltás elmaradása nem azonos a megtagadással, ekként nem következett be a gyermek súlyos elhanyagolása, így nem állapítható meg a felperesek részéről kiemelt veszélyeztetés a gyermek irányába. Az elhanyagolásnak legfeljebb csak az egyik jele lehet, ha valaki nem adatja be a kötelező védőoltást a gyermekének, ám ez a szülői magatartás adott esetben csak oltás elmaradást és nem oltásmegtagadást eredményezett.”
- [10] A perben első fokon eljáró Miskolci Törvényszék 8.K.700.219/2025/15. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet rögzítette, hogy a „Kp. 85. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja. Ugyanezen § (2) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja.” {Lásd: az ítélet [23] indokolási pontját.} Az ítélet megállapította, hogy az „NM rendelet – mint a Gyvt. 17. § (4d) bekezdés *c*) pontjában tett utalás szerinti miniszteri rendelet – 11/A. § *c*) pontjának *cb*) alpontja értelmében a Gyvt. 17. § (4d) bekezdésében meghatározott kiemelt veszélyeztető okra utaló körülmény a gyermek súlyos elhanyagolására utaló körülmények közül a kötelező védőoltás beadásának a megtagadása.” {Lásd: az ítélet [28] indokolási pontját.} Mindezek figyelembe vételével az ítélet szerint: „A bíróságnak a felperesek által előterjesztett keresetlevelében kifejtett és részletesen indokolt jogsérelmek keretei között arról kellett döntést hoznia, hogy a felek által nem vitatott, tényként megállapítható oltáselmaradás olyan kiemelt veszélyeztető okra utaló körülmény körébe eső súlyos elhanyagolásnak minősül-e, amely a gyermek veszélyeztetettsége fennállásához és ennek következményeként a gyermek védelembé vételének a jogszerű elrendeléséhez vezetett. Ekként az vizsgálandó a

perben, hogy az alperes az anyagi jogi szabályok helyes értelmezésével és alkalmazásával jogszerű döntést hozott-e a hivatalból indult eljárásban.” {Lásd: az ítélet [45] indokolási pontját.} Az ítélet megállapítása szerint „osztotta a bíróság azt az alperesi álláspontot, hogy a gyermek veszélyeztetettségét a jogszabályban kötelezően előírt védőoltások felvételének az elmulasztásával, mint ténnyel önmagában megvalósították a szülők, s mivel ez kiemelt veszélyeztetési ok, súlyos elhanyagolás, ezért a törvényben kategorikusan és kötelező jelleggel előírt jogkövetkezményként alkalmazta az alperes a védelembé vételt, mint hatósági intézkedést.” {Lásd: az ítélet [54] indokolási pontját.}

- [11] Az elsőfokú bíróság ítélete mindezek után az Eütv. szabályozását érintően a következő megállapításokat teszi: „Sérelmezték ezt meghaladóan a felperesek, hogy az Eütv. 58. § (4) bekezdése szerinti mentesítési eljárás alatt nincs helye a védelembé vétel elrendelésének. Felperesek azonban tévesen hivatkoztak az általuk megjelölt norma szövegére, hiszen a mentesítési eljárás alatt nem a védelembé vétel elrendelését zárja ki a jogalkotó, hanem a kötelező védőoltás beadását, azonban tekintve, hogy alperes a felpereseket a védőoltás beadására nem is kötelezte és a határozata nem az Eütv. rendelkezésein alapszik, ezért az erre utaló felperesi kereseti érvelés az alperesi jogszabálysértést – a hivatkozott norma kifejezett alkalmazása hiányában – fel sem vetheti.” {Lásd: az ítélet [56] indokolási pontját.}
- [12] Majd az elsőfokú bíróság ítélete rögzítette: „Míg a védelembévételi eljárás gyámhatósági hatáskörbe tartozik és az alkalmazandó normák keretei között az a hatóság feladata, hogy vizsgálja meg a feltárt tények és körülmények alapján, hogy a gyermeket érintően súlyos veszélyeztetettség szintű ok fennáll-e. Ezzel szemben a mentesítési eljárás az Eütv. 58. § (3) bekezdése szerint lefolytatandó eljárás, amely az egészségügyi államigazgatási szerv hatáskörébe tartozó kérdés. Ez utóbbi egészségügyi szempontból szakkérdéseket vizsgál, nevezetesen, hogy a védőoltás beadható-e vagy sem a gyermeknek. Mindebből következően az állapítható meg, hogy mind a gyámhatóság, mind pedig az egészségügyi államigazgatási szerv két külön hatóság, elkülönült hatáskörben jogosult eljárni, más normák szerint jogosult az eljárását lefolytatni és döntést hozni. Mindebből is az következik a bíróság álláspontja szerint, hogy a védelembé vételi eljárás érdeme tekintetében irreleváns a mentesítési eljárás folyamatban léte, a védelembé vétel nem hat ki a mentesítési eljárásra és fordítva sem, ezért a bíróság a felperesek ezen jogi érvelését sem tartott a megalapozottnak.” {Lásd: az ítélet [59] indokolási pontját.}
- [13] Az elsőfokú bíróság ítélete szerint: „Az egészségügyi ellátás biztosítását a gyermek részére, így e körben a védőoltások jogszabályi rendelkezés szerinti beadását a Gyvt. 12. § (4) bekezdés e) pontja szerint a szülő köteles biztosítani, hiszen a szülőt a hatóságokkal e körben is együttműködési kötelezettség terheli. Tény az, hogy az Eütv. 57. § (1) bekezdése szerint a védőoltás célja a fertőző betegségekkel szembeni aktív, illetve passzív védettség kialakítása, tény ugyanakkor az is, hogy a törvény

kifejezetten áttöri a védőoltás beadásának a kötelező jellegét azzal, hogy lehetővé teszi a mentesítési eljárás lefolytatását a törvényben kógens módon meghatározott indokokra hivatkozással az Eütv. 58. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően. Ám ez az eljárás nem azonos a perben vizsgált határozat meghozatalát megelőzően lefolytatott eljárással.” {Lásd: az ítélet [63] indokolási pontját.}

- [14] Az elsőfokú bíróság ítélete végül rögzíti, hogy az indítványozók arra irányuló kérelmét, hogy a bíróság az Abtv. 25. (1) bekezdése alapján egyedi normakontroll eljárás lefolytatását kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál az Eütv. 57-58. § (és az NM rendelet) adott perben történő alkalmazásának a kizárására, a bíróság azért utasította el, mert: „nem az Eütv. 57-58. §-át, sem pedig az NM rendelet normáit alkalmazta a keresettel támadott határozatában az alperes, így a felperesek által vitatott normák a per tárgyával közvetlen kapcsolatban nem állnak” {Lásd: az ítélet [67] indokolási pontját.}
- [15] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozók felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő. A Kúria Kfv.I.37.542/2025/2. számú végzésével a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) és ad) alpontjaira alapított felülvizsgálati kérelem befogadását a 118. § (2) bekezdésének alkalmazásával megtagadta, mivel a Kúria megítélése szerint „a befogadás Kp. 118. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi indoka nem áll fenn.”
- [16] Ezt követően az indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban az Eütv. 57. § (2) bekezdése és 58. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alaptörvény több rendelkezésére [II. cikk, XV. cikk (2) és (5) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése] hivatkozással kérték.
- [17] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. §, illetve 26. § (1) bekezdése szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [18] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A kiskorú és édesanyja a kúriai végzéssel zárult ügyben felperes volt, az alapügyben felperesek a jogorvoslati

lehetőségeiket kimerítették, magánszemélyként indítványozói jogosultsággal rendelkeznek.

- [19] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben terjesztették elő az alkotmányjogi panaszukat.
- [20] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással az indítványozók az Eütv. 57. § (2) bekezdése és 58. §-a Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát kérték. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán bekövetkező Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet hivatkozni. Jelen esetben megállapítható, hogy az Eütv. indítványban megjelölt 57. § (2) bekezdését és 58. §-át az alapügyben – védelembé vétel tárgyában hozott közigazgatási határozattal szemben indult közigazgatási jogvitában – eljáró bíróságok döntésükben nem alkalmazták.
- [21] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján jogszabály ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz feltétele, hogy a támadott jogszabályt az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazzák. Ha ez nem állapítható meg, akkor a panasz visszautasításának van helye. A jelen esetben az alkotmányjogi panasszal támadott jogszabályt az ügyben folytatott bírósági eljárásban nem alkalmazták. Ennélfogva az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással előterjesztett indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek (lásd hasonlóan: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [38]).
- [22] Miután az indítvány nem felelt meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2026. március 3.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró